

Adam Skowron

UNIwersytet Śląski w KATOWICACH

skowronpr@gmail.com

Miejskie aplikacje mobilne jako narzędzia wspierające partycypację publiczną w stolicach województw

Urban mobile applications as tools supporting public participation in voivodeship capitals

ABSTRAKT

Nowe technologie wywierają ogromny wpływ na życie jednostek i funkcjonowanie instytucji. Ich dynamiczny rozwój z jednej strony stawia przed nami poważne wyzwania, zmuszając do dostosowania się do zmian, ale z drugiej bezsprzecznie podnosi efektywność działania organizacji społecznych, firm prywatnych oraz instytucji publicznych.

Problemem poruszonym w niniejszym artykule jest kwestia wpływu aplikacji mobilnych na procesy partycypacji publicznej w miastach. Autor próbuje odpowiedzieć na pytania, w jakim stopniu struktura funkcjonalności aplikacji mobilnych – nowych narzędzi komunikacyjnych, działających w miastach wojewódzkich – umożliwia wsparcie partycypacji publicznej oraz jakie różnice występują w zakresie struktury funkcjonalności między analizowanymi aplikacjami. By odpowiedzieć na tak sformułowane pytania, autor dokonał analizy zawartości, której poddał systemy funkcjonalności dwudziestu trzech aplikacji działających w polskich stolicach województw.

SŁOWA KLUCZOWE: PARTYCYPACJA PUBLICZNA, APLIKACJA MOBILNA, SAMORZĄD TERYTORIALNY, NOWE TECHNOLOGIE

ABSTRACT

New technologies have a significant impact on the lives of individuals and the functioning of institutions. Their dynamic development, on the one hand, poses serious challenges, forcing us to adapt to constant change, but on the other hand, it undeniably increases the efficiency of social organizations, private companies, and public institutions.

The issue addressed in this article concerns the influence of mobile applications on public participation processes in cities. The author attempts to answer the questions: to what extent does the structure of mobile application functionalities—new communication tools operating in provincial capitals—support public participation, and what differences exist in the structure of functionalities among the analyzed applications.

To answer these questions, the author conducted a content analysis of the functionality systems of 23 mobile applications operating in Polish provincial capitals.

KEYWORDS: PUBLIC PARTICIPATION, MOBILE APPLICATION, LOCAL GOVERNMENT, NEW TECHNOLOGIES

Skowron, A. (2025),

Miejskie aplikacje mobilne jako narzędzia wspierające partycypację publiczną w stolicach województw,

com.press, 8(1), s. 6–29.

DOI: 10.51480/compress.2025.8-1.885

www.compress.edu.pl

WSTĘP

S twierdzenie, że XXI wiek jest wiekiem informacji, wydaje się dziś truizmem. Co więcej, można odnieść wrażenie, że tempo i wolumen przepływu informacji cały czas postępują w związku z rozwojem technologicznym. Jak pisze Waldemar Krztoń: „Wiek XXI jawi się jako czas dalszego rozwoju technologii informatycznych. Wraz z rozwojem intelektualnym i technicznym coraz większego znaczenia zaczęło nabierać społeczeństwo informacyjne” (Krztoń, 2015, s. 101). Postęp technologiczny przejawia się w ewolucji narzędzi i kanałów elektronicznych, które wykorzystujemy do przesyłania i odbierania informacji. W ostatnich latach, wraz z upowszechnieniem się smartfonów, możemy zauważyć powstawanie kolejnej kategorii narzędzi komunikacyjnych – aplikacji mobilnych (Król, 2017, s. 59). Aplikacje znajdują swoje zastosowanie w niemal wszystkich sferach aktywności komercyjnej i społecznej. Są także wykorzystywane przez podmioty publiczne. Mogą one służyć m.in. usprawnianiu procesów i relacji między mieszkańcami i władzą publiczną na poziomie państwowym i samorządowym, gdyż coraz częściej znajdują miejsce także w systemach komunikacyjnych tworzonych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Z każdym rokiem więcej miast wprowadza na swoim terenie aplikacje mające pomóc w optymalizacji realizacji wielu zadań oraz wspomagać przepływ informacji pomiędzy np. urzędem a mieszkańcami. Co do zasady, technologie komunikacji elektronicznej mogą także tworzyć nowe, nieosiągalne wcześniej możliwości partycypacji mieszkańców (Matczak, Mączka, Milewicz, 2015, s. 241), można więc zadać pytanie, na ile rolę tę spełniają miejskie aplikacje mobilne.

W związku z wdrażaniem przez samorządy nowych elektronicznych narzędzi – aplikacji mobilnych – przyjąłem za cel badań weryfikację wewnętrznej struktury wybranych aplikacji mobilnych pod kątem funkcjonalności, które mogą wspomagać partycypację publiczną obywateli miast wojewódzkich. W ramach badań wykorzystałem analizę zawartości, której poddałem systemy aplikacji działających w polskich stolicach województw. Na podstawie krytycznej analizy literatury przyjąłem teoretyczną perspektywę stopni partycypacji publicznej Elżbiety Inglot-Brzęk.

PARTYCYPACJA PUBLICZNA NA POZIOMIE SAMORZĄDU

Partycypacja publiczna to – zgodnie z definicją przytoczoną w analizie senackiej pt. „Konsultacje społeczne jako narzędzie partycypacji publicznej” – „działania mające na celu angażowanie się obywateli i organizacji obywatelskich w życie publiczne, w procesy kształtowania polityk publicznych, ale także w procesy podejmowania decyzji dotyczących dzielnic, gminy, miasta czy nawet całego kraju” (Woźniczko, 2019, s. 4). Ryszard Kozioł wiąże partycypację publiczną z zaangażowaniem jednostki w działanie struktur i instytucji państwa demokratycznego w celu, z jednej strony, budowania efektywnego systemu zaspokajania potrzeb społecznych, a z drugiej – uzyskania zaufania i aprobaty obywateli dla działań tego państwa (Kozioł, 2015, s. 58). Autor w tym kontekście wskazuje także aspekt intencjonalnego stosowania procedur i metod konsultacyjno-deliberacyjnych, jak m.in. tworzenie budżetów obywatelskich (partycypacyjnych), pisemnego komentowania projektów legislacyjnych czy konferencji obywateli, organizację wieców publicznych, w tym elektronicznych, i deliberacyjnych badań opinii publicznej (tamże, s. 59). Metody te mają szczególne znaczenie w kontekście roli, jaką działanie publiczne na najniższym, lokalnym poziomie spełnia dla obywateli, którzy – jak zauważa Agnieszka Turska-Kawa – właśnie tutaj mogą uświadomić sobie, że mają wpływ na otaczającą ich rzeczywistość (Turska-Kawa, 2011, s. 30). Dlatego na władzach samorządowych ciąży obowiązek informowania i dania możliwości angażowania się członków społeczności lokalnej: „Skoro nie możemy oczekiwać od mieszkańców, że samoczynnie staną się świadomymi, aktywnymi, odpowiedzialnymi uczestnikami życia publicznego, do zrealizowania partycypacyjnej koncepcji samorządu lokalnego konieczne są działania umożliwiające wykształcenie pożądanych postaw. Niewątpliwie są one możliwe do urzeczywistnienia wyłącznie w warunkach wystarczającej wiedzy na temat funkcjonowania określonego elementu systemu społeczno-politycznego, możliwości współuczestniczenia w podejmowanych działaniach, a ponadto możliwości wypowiadania własnego zdania, które jest przez władze brane pod uwagę” (Szostok, 2018, s. 49).

Partycypacja publiczna znajduje także swoje miejsce w regulacjach prawnych i dokumentach ministerialnych. „Partycypacja publiczna to jeden z dziesięciu wątków tematycznych uwzględnionych w Krajowej Polityce Miejskiej 2023 (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2015a). W dokumencie dostrzeżono, że skuteczne zarządzanie miastami wymaga współpracy z różnymi grupami interesariuszy, w tym również z mieszkańcami” (Pistelok,

Martela, 2019, s. 7). Rozwijanie partycypacji ma być środkiem do stworzenia „miasta sprawnego”. Dzięki wykorzystaniu narzędzi ułatwiających partycypację publiczną na poziomie samorządu, takich jak budżet obywatelski, inicjatywa uchwałodawcza czy konsultacje społeczne, mieszkańcy mogą realnie wpływać na funkcjonowanie swoich miejscowości. Reguły budżetu obywatelskiego, jako szczególnego rodzaju konsultacji społecznych, zostały zdefiniowane w ustawie z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz.U. poz. 130). Zgodnie z jej zapisami mieszkańcy w głosowaniu wskazują, które z wcześniej zgłoszonych projektów zostaną uwzględnione w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego (Podgórska-Rykała, 2018, s. 116), stają się więc oni współdecydentami w sprawach swych gmin. W przypadku konsultacji społecznych głos mieszkańców ma charakter opiniodawczy, który nie musi być bezwzględnie brany pod uwagę. Jak zauważają Czopek i Żołnierczyk: „Konsultacje społeczne stanowią zatem formę oddziaływania na sposób wykonywania władzy, a tym samym na proces decyzyjny lokalnych dygnitarzy władzy, o charakterze niewiążącym, wyłącznie opiniodawczym” (Czopek, Żołnierczyk, 2017, s. 86). Zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym rada gminy w uchwale określa zasady i tryb prowadzenia konsultacji. W myśl zapisów tej ustawy mieszkańcom gmin przysługuje także obywatelska inicjatywa uchwałodawcza – złożenie uchwały przez mieszkańców jest uwarunkowane zebraniem odpowiedniej liczby podpisów (od 100 do 300) w zależności od wielkości miasta (Pistelok, Martela, 2019). Rada miasta może następnie przyjąć lub odrzucić uchwałę.

Jednak wachlarz narzędzi propartycypacyjnych nie kończy się na wyżej wymienionych, mających umocowanie w przepisach prawa. Badacze zajmujący się problematyką partycypacji publicznej wskazują na fakt, iż jest to zagadnienie, które może podlegać stopniowaniu. Jedną z pierwszych koncepcji stopni partycypacji zaproponowała Sherry R. Arnstein. Autorka przedstawiła ośmiostopniową drabinę partycypacji, wskazując jednak, że tylko trzy z nich wiążą się z realnym przekazaniem wpływu społeczeństwu. Najniższe stopnie drabiny to manipulacja i terapia, które nie są realną partycypacją, a jedynie manipulowaniem opinią publiczną lub próbą zmiany stanowiska jej przedstawicieli. Kolejne stopnie, zaliczane przez autorkę do działań pozornych, gdyż nieprzekładających się na realny wpływ, to informowanie, konsultacje i usprawiedliwianie. Na miano realnej partycypacji, według Arnstein, zasługują dopiero poziomy partnerstwa, delegowania władzy i kontroli społecznej (Arnstein, 1969).

Na gruncie polskim model trzystopniowej piramidy partycypacji zaproponował zespół badaczy: Eugeniusz Wojciechowski, Aldona Podgórnai-Krzykacz, Magdalena Kaliska-Mendelska i Jacek Chądryński. Wskazują oni stopnie partycypacji, które obejmują: informowanie, czyli edukowanie i budowanie sieci zaufania; konsultowanie, rozumiane jako zaangażowanie w rozwiązywanie problemów i poprawę merytoryczną procesu decyzyjnego; oraz współdecydowanie, czyli wypracowanie konsensusu i włączenie społeczności lokalnej w proces podejmowania decyzji (Wojciechowski, Podgórnai-Krzykacz, Kaliska-Mendelska, Chądryński, 2011, s. 47). Elżbieta Inglot-Brzęk, która dodatkowo podkreśla znaczenie roli samorządowych decydentów w inicjowaniu zaangażowania mieszkańców, w swojej analizie prezentuje rozbudowaną w stosunku do wcześniej wskazanej piramidy, czterostopniową koncepcję partycypacji, poszerzoną o stopień pozyskiwania informacji od mieszkańców (Inglot-Brzęk, 2017, s. 338).

Tabela 1. Charakterystyka stopni partycypacji.

Stopień partycypacji	Charakterystyka	Rola mieszkańców	Narzędzia
Informowanie społeczności	Stanowi fundament polityki przejrzystości i jawności; Cel: edukowanie, budowanie sieci zaufania, uświadomienie podejmowanych działań	Mieszkańcy zachowują się biernie, mogą akceptować podane informacje, wykorzystywać je w praktyce	– ulotki – plakaty – media lokalne – portale internetowe – spotkania – edukacja: szkolenia, prezentacje
Pozyskiwanie informacji od społeczności	Cel: uzyskanie opinii społecznej na temat problemów, alternatywnych rozwiązań/decyzji	Mieszkańcy mogą wyrazić swoją opinię, mogą również wyrazić niezadowolenie	– sondy – ankiety – wywiady grupowe – analiza skarg, wniosków, komentarzy – opinie ekspertów – protesty – happeningi
Prowadzenie konsultacji społecznych	Stała wymiana informacji; Cel: zaangażowanie w rozwiązywanie problemów, ustalanie kryteriów procesu decyzyjnego, poprawa jakości merytorycznej procesu decyzyjnego	Charakter dwustronnej relacji, przyjęcie rozwiązania przez wiele osób, oczekiwanie, że nowe reguły będą przestrzegane i stosowane	– spotkania publiczne – dni otwarte – warsztaty – zespoły robocze – debaty
Współdecydowanie, współzrządzenie, współrealizacja	Partnerstwo pomiędzy władzą a mieszkańcami; przekazanie mieszkańcom kompetencji, ale również odpowiedzialności za działania i decyzje; Cel: wypracowanie konsensusu, oddanie inicjatywy decyzyjnej w ręce społeczne, włączenie społeczności w proces decyzyjny	Wspólne definiowanie problemów i poszukiwanie rozwiązań	– zespoły doradcze i inicjatywne – inicjatywa lokalna – inicjatywa obywatelska – referendum – realizacja zadań własnych gminy – wolontariat – komitety społeczne

Źródło: Inglot-Brzęk, 2017, s. 338

Każdemu z poziomów partycypacji przyporządkowany jest tu zespół działań, narzędzi oraz określona rola mieszkańców. W tym kontekście coraz powszechniejsze aplikacje mobilne, jako nowe narzędzia, wydają się wnosić

godny uwagi potencjał do uzupełnienia procesu wsparcia partycypacji publicznej na każdym etapie. W moich badaniach nawiązuję do tej koncepcji, z zastrzeżeniem przyporządkowania prowadzeniu konsultacji społecznych narzędzi w postaci formularzy ankiet, zgodnie z praktyką zapisów w uchwałach rad miejskich na temat konsultacji społecznych. Wszystkie miasta wojewódzkie, jako jedno z narzędzi konsultacji społecznych, wskazują lub dopuszczają użycie badań ankietowych¹.

Podsumowując rozważania na temat partycypacji publicznej, warto zauważyć, że jest ona znacznie powszechniejsza i łatwiej dostępna dla mieszkańców dużych miast. „Wśród miast zamieszkanym przez ponad 100 tys. osób odnotowaliśmy w badaniu najwyższy odsetek ośrodków uchwalających budżet obywatelski (100% w przypadku edycji na 2017 r.), realizujących inicjatywę lokalną (87%) czy obywatelską inicjatywę uchwałodawczą (71,8%). To także duże miasta najczęściej uchwalają ogólny regulamin konsultacji (82,1%) oraz organizują dodatkowe działania związane z konsultacjami dokumentów planistycznych (79,5%). Właściwie bez względu na to, na które z narzędzi partycypacji patrzymy, sytuacja w przeciętnym dużym mieście jest lepsza niż w przeciętnym mieście małym lub średnim” (Pistelok, Martela, 2019, s. 14). Jako główne przyczyny takiego stanu rzeczy autorzy wskazują: występowanie w dużych miastach najlepszych regulacji, rozbudowanej i wyspecjalizowanej administracji, postępujących procesów uczenia się organizacji oraz tworzenia nowych sposobów funkcjonowania (tamże).

APLIKACJE MOBILNE A PARTYCYPACJA PUBLICZNA

Koniec XX i początek XXI wieku to okres galopującej cyfryzacji wszystkich sfer życia ludzi. Staje się ona także najważniejszym motorem zmian i innowacji w różnych sektorach gospodarki (Pieriegud, 2016, s. 11). Wpływa również na procesy społeczno-polityczne. Jej znaczenie dla partycypacji przejawia się w zwiększeniu dostępności narzędzi administrowania państwem dla obywateli i, w konsekwencji, wsparcia demokratyzacji. „Korzystanie ze środków

¹ Przykłady zapisów mówiące o badaniach ankietowych zawierają np.: uchwała nr LXI/1691/2013 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 11 lipca 2013 r.; uchwała nr XXXVIII/860/13 Rady Miasta Katowice z dnia 26 czerwca 2013 r.; uchwała nr CXI/2904/18 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 września 2018 r.

komunikacji elektronicznej pozwala na realny udział obywateli w procesach administrowania państwem, a co za tym idzie, tworzenie społeczeństwa informacyjnego, obywatelskiego, otwartego, demokratycznego” (Ruczkowski, 2023, s. 27). Leszek Porębski, opisując koncepcję elektronicznej demokracji, podkreśla potencjał nowych technologii we wsparciu procesów partycypacyjnych. Dzięki elektronicznej demokracji ma zostać podniesiony poziom i jakość partycypacji publicznej w akcie rządzenia (Porębski, 2010, s. 160). W konsekwencji zaangażowania obywateli w sprawy publiczne za pomocą narzędzi elektronicznych możemy mówić o e-partycypacji: „Z czasem doszło jednak do jakościowych zmian i wykorzystanie technologii informacyjnych oraz komunikacyjnych do angażowania społeczeństwa w procesy demokratyczne przybrało formę nazwaną e-partycypacją” (Matczak, Mączka, Milewicz, 2015).

Skuteczne angażowanie obywateli za pośrednictwem nowych technologii jest możliwe m.in. dzięki rozpowszechnieniu się urządzeń komunikacyjnych, takich jak smartfony (Król, 2017, s. 59), oraz niezwykle dynamicznemu rozwojowi odpowiedniego oprogramowania, w tym aplikacji mobilnych, czyli programów zaprojektowanych na urządzenia mobilne (Orzeł, 2014, s. 9). Aplikacje stały się narzędziami, które pomagają w zarządzaniu organizacjami poprzez usprawnianie przebiegających w nich procesów oraz diametralnie zmieniają komunikację i przepływ informacji. „Aplikacje mobilne całkowicie zmieniają sposób konsumpcji zawartości. Są bardziej intuicyjną, mniej obciążoną niepotrzebną zawartością wersją serwisów” (Kopecka-Piech, 2013, s. 11). Dodatkowym atutem aplikacji jest to, że umożliwiają personalizację komunikatu. Trudno wymienić sfery funkcjonowania społeczeństwa i jednostek, w których, w celu podniesienia efektywności, nie wprowadza się dziś aplikacji mobilnych. Należy jednak zauważyć, że z możliwości wspomagania procesów dzięki aplikacjom korzystają także instytucje publiczne. Koronnym przykładem może być tu wciąż rozwijane przez Ministerstwo Cyfryzacji oprogramowanie mObywatel (Skóra, Skóra, 2024) czy obecne w miastach aplikacje turystyczne, narzędzia pomagające w koordynacji odbioru śmieci oraz te ułatwiające korzystanie z transportu zbiorowego i bibliotek. Coraz więcej samorządów wdraża także aplikacje mobilne wykorzystywane jako kanał komunikacji publicznej i narzędzie partycypacji.

Z punktu widzenia technologii, w jakich tworzone są aplikacje mobilne, można wskazać ich trzy najważniejsze rodzaje. Są to: dostosowujące się do mobilnego nośnika strony internetowe (*progressive web app*), aplikacje natywne – instalowane na urządzeniu i przeznaczone dla określonego systemu operacyjnego, oraz aplikacje hybrydowe, łączące cechy obu powyższych

rodzajów i działające na wielu mobilnych systemach operacyjnych. Każdy rodzaj ma mocne i słabe strony z punktu widzenia użytkownika i operatora. Do najważniejszych zalet aplikacji natywnych w porównaniu z pozostałymi rodzajami można zaliczyć większą wydajność i optymalne wykorzystanie funkcji urządzenia, na którym aplikacja jest zainstalowana. Aplikacje tego typu zazwyczaj oferują także lepsze od aplikacji webowych rozwiązania z zakresu *user experience*. Aplikacje hybrydowe pozwalają m.in. na zaoszczędzenie czasu i kosztów wytworzenia, ponieważ oprogramowanie może być przygotowane przez jeden zespół i nie musi być powielane na różne systemy operacyjne. Progresywne aplikacje internetowe uruchamiają się na każdej platformie (na urządzeniach mobilnych i stacjonarnych), są łatwo aktualizowane bez konieczności modyfikowania ich w sklepach internetowych, a jedynie poprzez zmiany na serwerze, na którym są umieszczone (Łobejko, 2019). Przedmiotem badań prezentowanych w niniejszym artykule będą implementowane w miastach wojewódzkich aplikacje wszystkich rodzajów, z zastrzeżeniem że będą brane pod uwagę tylko te wymagające instalacji na urządzeniach użytkowników.

METODA BADAŃ

Celem prezentowanych badań była analiza wewnętrznej struktury funkcjonalności natywnych i hybrydowych aplikacji instalowanych na urządzeniach mobilnych, działających w miastach wojewódzkich. Analizie zawartości zostały poddane zainstalowane na urządzeniu mobilnym aplikacje dostępne na platformach Google Play i App Store. Opisane w niniejszym artykule badanie zostało przeprowadzone między styczniem a kwietniem 2024 r., wraz z późniejszą aktualizacją wyników w kwietniu 2025². Zbiorowość poddana analizie to dwadzieścia trzy aplikacje mobilne, wytworzone w różnych technologiach i wymagające instalacji na urządzeniu mobilnym użytkownika. Zainstalowane aplikacje umożliwiają szybkie korzystanie z funkcji w dowolnym momencie (nawet gdy nie ma dostępu do internetu), bez konieczności wchodzenia w wyszukiwarkę i wybierania odpowiedniej strony. Są więc wygodne w obsłudze i, co ważne, nie wymagają zapamiętywania ich nazwy ani poświęcania czasu na odnalezienie programu w internecie.

² Aktualizacja wyniku z faktu dynamicznych zmian w środowisku miejskich aplikacji mobilnych.

Takie aplikacje mogą również, w ramach systemu, posiadać linki bezpośrednio odsyłające do innych zewnętrznych aplikacji i stron internetowych, ułatwiając do nich dostęp.

W ramach badań została także zweryfikowana liczba pobrań aplikacji przez mieszkańców na podstawie danych z platformy Google Play. Są to przybliżone dane liczbowe, więc zestawienie pokazuje jedynie relatywną skalę popularności aplikacji. Zostały one pokazane na tle wielkości miast, w których funkcjonują. Źródłem danych na temat liczby mieszkańców jest Rocznik Demograficzny GUS z 2024 r. (Rozkrut, 2024). Pomimo możliwych do uzyskania danych o ocenie aplikacji przez użytkowników (informacje takie są dostępne na portalach Google Play i App Store), tego rodzaju zestawienie nie zostało uwzględnione w badaniu. Przyczyną są bardzo duże różnice liczby opinii o aplikacjach. Porównywanie średnich opartych na kilku (w skrajnym przypadku jednej) ocenach ze średnimi z kilkudziesięciu, a nawet kilkuset opinii, nie pozwoliłoby na wyciągnięcie wartościowych wniosków.

Analizowane aplikacje funkcjonują w miastach wojewódzkich. Stolice województw to największe pod względem liczby mieszkańców oraz najbogatsze jednostki samorządu terytorialnego w województwach. Zgodnie z wcześniej prezentowanymi badaniami z „Raportu o stanie polskich miast” to właśnie w dużych miastach mieszkańcy mają najszerzy dostęp do narzędzi partycypacyjnych. Miasta te pełnią także ponadlokalne funkcje, ponieważ mieszczą się w nich najważniejsze samorządowe i państwowe urzędy oraz są lokalnymi centrami komunikacyjnymi. Władze tych miast, dzięki dysponowaniu największymi budżetami, a także z racji specyficznego charakteru tych jednostek, z jednej strony są w stanie wprowadzać nowe narzędzia do zarządzania i komunikacji, z drugiej – z uwagi na ilość procesów zachodzących w ich przestrzeni – mogą znajdować się pod największą presją związaną z ułatwieniem zarządzania na danym terytorium. Co ważne, do stolic województw zaliczyłem dwa miasta w województwie lubuskim i dwa miasta w kujawsko-pomorskim z uwagi na różne lokalizacje siedzib urzędów wojewódzkich i marszałkowskich. Badania prowadziłem pod kątem dwóch pytań:

1. W jakim stopniu struktura funkcjonalności aplikacji mobilnych działających w miastach wojewódzkich umożliwia wsparcie partycypacji publicznej?
2. Jakie różnice występują w zakresie struktury funkcjonalności między analizowanymi aplikacjami?

W celu operacjonalizacji partycypacji publicznej wykorzystałem typologię czterech stopni partycypacji publicznej wyróżnioną przez Elżbietę Inglot-Brzęk,

z uwzględnieniem wspomnianego wcześniej zastrzeżenia dotyczącego przyporządkowania formularzy ankiet do trzeciego stopnia partycypacji – konsultacji społecznych. Zatem przedmiotem mojego zainteresowania były funkcjonalności mogące spełniać rolę narzędzi wykorzystywanych w realizacji działań partycypacyjnych na poszczególnych poziomach: poziomie informowania, pozyskiwania informacji od społeczności, konsultowania oraz współdecydowania.

Tabela 2. Lista analizowanych aplikacji posiadających funkcje wspierania partycypacji.

Nazwa aplikacji	Miasto
19115	Warszawa
Alert Szczecin	Szczecin
BiałystOK!	Białystok
Dbamy o Bydgoszcz	Bydgoszcz
eUrząd Gorzów Wielkopolski	Gorzów Wielkopolski
Gdańskie Centrum Kontakt	Gdańsk
Jestem z Gdańska	Gdańsk
Kielecka Miejska Karta	Kielce
Klik Opole	Opole
Krakow.pl	Kraków
Łódź.pl	Łódź
MKM Szczecin	Szczecin
mMieszkaniec	Olsztyn
mMieszkaniec	Zielona Góra
Opole +	Opole
Rzeszów To MY	Rzeszów
Smart City Poznań	Poznań
Toruń	Toruń
Ulepszamy Kielce	Kielce
Wiadomości Szczecin	Szczecin
wKato.app	Katowice

Źródło: opracowanie własne

W miastach wojewódzkich, Wrocławiu i Lublinie, funkcjonują aplikacje Nasz Wrocław oraz Lubika, które nie wspierają partycypacji publicznej. Zadaniem Lubiki jest pomoc w korzystaniu z transportu publicznego. Nasz Wrocław to aplikacja obsługująca jedynie program karty mieszkańca i będąca jej elektronicznym nośnikiem. Pozwala ona mieszkańcom na wykorzystywanie

proponowanych przez partnerów programu benefitów, bez konieczności posługiwania się plastikową kartą, oraz informuje na temat programu³.

Jako funkcjonalności wpisujące się we wsparcie poziomu informowania wyszczególniłem te wykorzystywane do przekazywania mieszkańcom informacji o tym, co dzieje się w mieście. Możemy tu wskazać dwa rodzaje takich funkcjonalności. Z jednej strony jest to umieszczanie w aplikacji miejskich aktualności – użytkownik ma możliwość zobaczyć je po wejściu w aplikację. Wyświetlanie może przyjąć formę prezentacji chronologicznej listy całego zbioru informacji. W bardziej zaawansowanej wersji system, wyświetlając aktualności, może dokonywać ich kategoryzacji ze względu na np. określoną przy instalacji aplikacji preferowaną tematykę. Istnieją także wersje tej funkcjonalności, w których użytkownik, każdorazowo uruchamiając aplikację, wybiera kategorie, z których informacje w danym momencie są dla niego interesujące. Drugi sposób informowania to wysyłanie użytkownikom przez urząd wiadomości i komunikatów, w tym powiadomień push pojawiających się na ekranie urządzenia mobilnego. Wysłane komunikaty są także dostępne po wejściu w aplikację.

Funkcjonalności wspierające poziom pozyskiwania informacji ze społeczności dają możliwość wysyłania informacji do urzędu przez mieszkańców za pomocą formularza w aplikacji. Mieszkańcy w ten sposób mogą przesłać wiadomości o problemach zauważonych w mieście lub wysłać do urzędu sugestie zmian. Analizowane aplikacje umożliwiają taką formę partycypacji bezpośrednio za pomocą własnych funkcjonalności lub pośrednio poprzez umieszczenie linku do narzędzia zewnętrznego, które daje możliwość wysyłania formularzy. Takie rozwiązanie również zaliczam jako wspierające poziom pozyskiwania informacji.

Kolejny poziom partycypacji, który mogą wspierać aplikacje, to konsultacje społeczne. W przypadku tego poziomu partycypacji można wskazać funkcjonalności pozwalające na wysyłanie do mieszkańców zapytań, formularzy ankiet na wskazany przez urząd temat czy też odnośników do konsultowanych dokumentów. Funkcjonalność ta różni się od poprzedniej tym, że w przypadku zgłoszeń użytkownik ma stale do dyspozycji formularz, za pomocą którego może w każdym momencie wysłać informację o zauważonym problemie. Natomiast moduł konsultacyjny jest za każdym razem przeznaczony określone mu tematowi i modyfikowany w czasie prowadzenia konsultacji – urząd miasta jest tu stroną inicjującą działanie. Podobnie jak w przypadku pozyskiwania informacji, możemy wskazać bezpośrednią lub pośrednią

³ Podobne aplikacje występują w innych miastach wojewódzkich, ale ze względu na przedmiot ich działania są one objęte niniejszą analizą.

formę wspierania tego poziomu partycypacji. Jeżeli w aplikacji znajduje się link do narzędzia zewnętrznego służącego konsultacjom społecznym, także zaliczam tę funkcjonalność do wspomagających konsultacje społeczne.

Ostatni ze wspieranych poziomów partycypacji przez funkcjonalności aplikacji mobilnych to współdecydowanie. Aplikacje wspomagają ten proces poprzez ułatwienie udziału w głosowaniu w budżecie obywatelskim. Działanie to odbywa się, podobnie jak w przypadku konsultacji i pozyskiwania informacji, pośrednio lub bezpośrednio – za pomocą funkcjonalności aplikacji umożliwiającej oddanie głosu w budżecie obywatelskim lub przekierowanie zalogowanego w aplikacji użytkownika do zewnętrznego narzędzia, za pomocą którego można oddać głos.

WYNIKI BADAŃ

Przeprowadzona analiza działających w miastach wojewódzkich aplikacji wykazała, że w systemach dwudziestu jeden z nich można wskazać funkcjonalności wspierające poziomy partycypacji publicznej, przedstawione w tabeli 3, a tym samym mogące pomagać w realizacji działań partycypacyjnych na określonych poziomach.

Tabela 3. Funkcjonalności systemów aplikacji miast wojewódzkich wspomagające zadania stopni partycypacji publicznej.

Nazwa aplikacji	Informowanie		Pozyskiwanie informacji ze społeczności		Prowadzenie konsultacji społecznych		Współdecydowanie	
	Aktualności	Komunikaty	Bezpośrednio	Pośrednio	Bezpośrednio	Pośrednio	Bezpośrednio	Pośrednio
19115		X	X					X
Alert Szczecin			X					
BiałystOK!		X	X					
Dbamy o Bydgoszcz		X	X					
eUrząd Gorzów Wielkopolski		X	X					
Gdańskie Centrum Kontaktu		X	X					
Jestem z Gdańska	X	X		X				X
Kielecka Miejska Karta	X	X			X			
Klik Opole	X	X						
Krakow.pl	X	X	X					X

Nazwa aplikacji	Informowanie		Pozyskiwanie informacji ze społeczności		Prowadzenie konsultacji społecznych		Współdecydowanie	
	Aktualności	Komunikaty	Bezpośrednio	Pośrednio	Bezpośrednio	Pośrednio	Bezpośrednio	Pośrednio
Łódź.pl	X	X						
MKM Szczecin	X	X						
mMieszkaniec (Olsztyn)					X			
mMieszkaniec (Zielona Góra)		X	X		X		X	
Opole +	X	X	X					
Rzeszów To MY	X	X	X					X
Smart City Poznań	X	X	X			X		X
Toruń	X			X				
Ulepszamy Kielce		X	X					
Wiadomości Szczecin	X							
wKato.app	X	X		X				

Źródło: opracowanie własne

Tabela 4. Liczba funkcjonalności wspierających partycypację publiczną, które zawierają aplikacje mobilne, działające w miastach wojewódzkich.

	Informowanie		Pozyskiwanie informacji ze społeczności		Prowadzenie konsultacji społecznych		Współdecydowanie	
	Aktualności	Komunikaty	Bezpośrednio	Pośrednio	Bezpośrednio	Pośrednio	Bezpośrednio	Pośrednio
Liczba funkcji wspierających poziomy partycypacji z podziałem na formę	12	17	12	3	3	1	1	5
Liczba funkcji wspierających poziomy partycypacji	29		15		4		5	

Źródło: opracowanie własne

W dziewiętnastu z przeanalizowanych systemów aplikacji można wskazać funkcjonalności pomagające realizować zadania z zakresu informowania. W tej grupie aplikacji dziesięć umożliwia wysyłanie użytkownikom komunikatów oraz umieszczanie aktualności, a dziewięć posiada jedną z tych funkcji: siedem pozwala zarządzającym tylko na wysyłanie komunikatów, a dwie umożliwiają użytkownikom tylko zapoznanie się z aktualnościami.

Drugim poziomem partycypacji, który najliczniej mogą wspierać analizowane aplikacje, jest pozyskiwanie informacji od społeczności. Działania na tym poziomie są wspomagane przez odpowiednie funkcjonalności

w piętnastu aplikacjach. Bezpośrednio użytkownicy mogą wysyłać zgłoszenia za pomocą dwunastu elektronicznych narzędzi, a w trzech przypadkach aplikacja przekierowuje do zewnętrznego oprogramowania.

Działania z zakresu konsultacji wspierają funkcje w czterech systemach aplikacji, a współdecydowania – w sześciu z nich. O ile jednak w przypadku konsultacji społecznych trzy narzędzia realizują je bezpośrednio, a jedno pośrednio, o tyle w przypadku budżetu obywatelskiego jedna aplikacja pozwala oddać głos za swoim pośrednictwem, a pięć przenosi użytkownika do zewnętrznego narzędzia.

Wśród prezentowanych aplikacji dwie posiadają w swoich systemach funkcjonalności pozwalające na realizację działań z wszystkich czterech zakresów wskazanych w tabeli 1: informowania, pozyskiwania informacji, konsultacji społecznych i współdecydowania. Są to: mMieszkaniec Zielona Góra oraz Smart City Poznań. Cztery aplikacje mogą wspierać partycypację na trzech poziomach. Kraków.pl, 19115 z Warszawy, Rzeszów To MY oraz Jestem z Gdańska posiadają funkcje wspomagające realizację zadań z poziomów informowania, pozyskiwania informacji ze społeczności i współdecydowania.

Najwięcej, bo dziewięć z analizowanych aplikacji, posiada funkcje pomagające w realizacji działań z drugiego poziomów partycypacji. Są to: wKato.app, Ulepszamy Kielce, Opole+, Gdańskie Centrum Kontakt, eUrząd Gorzów Wielkopolski, Toruń, Dbamy o Bydgoszcz, BiałystOK! oraz Kielecka Karta Miejska. Osiem z tych narzędzi posiada funkcje wspierające zadania z zakresu informowania i pozyskiwania informacji od społeczności. Jedynie aplikacja Kielecka Karta Miejska posiada funkcje mogące wspierać realizację działań z poziomów informowania oraz prowadzenia konsultacji społecznych.

Sześć aplikacji posiada funkcje wspierające realizację działań z jednego poziomu partycypacji. W tym przypadku większość, czyli cztery z nich, to narzędzia wspomagające realizację działań z poziomu informowania. Są to: Wiadomości Szczecin, MKM Szczecin, Karta Łodzianina oraz Klik Opole. Natomiast mMieszkaniec Olsztyn wspiera realizację poziomu konsultacji, a Alert Szczecin – pozyskiwania informacji od społeczności.

Tabela 5. Liczba pobrań aplikacji.

Nazwa aplikacji	Liczba pobrań Google Play	Liczba mieszkańców miasta
19115	100 000	1 861 599
Alert Szczecin	5000	389 066
BiałystOK!	1000	291 688
Dbamy o Bydgoszcz	10 000	326 434
eUrząd Gorzów Wielkopolski	500	115 247

Nazwa aplikacji	Liczba pobrań Google Play	Liczba mieszkańców miasta
Gdańskie Centrum Kontakt	1000	487 371
Jestem z Gdańska	100 000	487 371
Kielecka Miejska Karta	10 000	182 295
Klik Opole	1000	126 077
Kraków.pl	100 000	806 201
Łódź.pl	100 000	652 015
MKM Szczecin	10 000	389 066
Opole +	10 000	126 077
Rzeszów To MY	10 000	197 268
Smart City Poznań	10 000	538 439
Toruń	1000	194 771
Ulepszamy Kielce	1000	182 295
Wiadomości Szczecin	10 000	389 066
wKato.app	100	279 190

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu Google Play oraz Rocznika Demograficznego 2024⁴.

Powyższe zestawienie wskazuje na istotne zróżnicowanie pod względem liczby instalacji miejskich aplikacji mobilnych. Najwyższe wartości, przekraczające 100 000 pobrań, osiągają aplikacje funkcjonujące w największych miastach – 19115, Kraków.pl, Jestem z Gdańska oraz Łódź.pl. Smart City Poznań wyróżnia się na tym tle, gdyż jako aplikacja z czwartego największego miasta w zestawieniu przekroczyła, według danych z Google Play, jedynie próg 10 000 pobrań.

Dodatkowo przedstawione dane wskazują, że różnice w liczbie pobrań aplikacji nie zawsze odpowiadają proporcjom wynikającym z liczby mieszkańców poszczególnych miast – w niektórych przypadkach są one relatywnie większe lub mniejsze. Przykładem wyraźnej dysproporcji jest różnica liczby mieszkańców pomiędzy Gdańskiem – najmniejszym spośród miast, których aplikacje przekroczyły próg 100 000 instalacji – a Gorzowem Wielkopolskim, najmniejszym miastem w zestawieniu. Stosunek liczby ludności wynosi tu 4,2:1, tymczasem liczba pobrań aplikacji eUrząd Gorzów Wielkopolski jest aż dwudziestokrotnie niższa niż aplikacji z Jestem z Gdańska. Najbardziej jaskrawym przykładem są Katowice. Relacja wielkości między Gdańskiem a Katowicami wynosi 1,75:1, natomiast stosunek liczby instalacji aplikacji kształtuje się na poziomie 1000:1. Zaobserwowane dysproporcje oraz

⁴ W zestawieniu nie została ujęta aplikacja mMieszkaniec. Z uwagi na model technologiczny tego rozwiązania nie jest możliwe pozyskanie z portalu informacji na temat liczby jej pobrań dla danego miasta – dla wszystkich dwustu dwóch miast i gmin korzystających z tej aplikacji Google Play odnotowuje 50 000 pobrań.

relatywnie mała liczba pobrań aplikacji ze stolicy Wielkopolski świadczą o zróżnicowanej popularności poszczególnych narzędzi.

Na podstawie zestawienia można także zwrócić uwagę na różnice w liczbie instalacji aplikacji działających w jednym mieście. Te mające więcej funkcji są częściej pobierane niż te o mniejszej liczbie funkcjonalności. Zależność ta jest zauważalna we wszystkich przypadkach miejsc, gdzie jest dostępne więcej niż jedno narzędzie, w Gdańsku, Kielcach, Opolu i Szczecinie.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Uzyskane wyniki badania pokazują, że w większości polskich miast wojewódzkich występują aplikacje, których system funkcjonalności może wspierać partycypację publiczną. Równocześnie trzeba zauważyć, że w większości przypadków, bo aż w piętnastu na dwadzieścia jeden aplikacji posiadających funkcjonalności mogące wspierać partycypację, wspomagana jest realizacja maksymalnie dwóch z zaprezentowanych w tabeli 1 poziomów partycypacji publicznej, a sześć aplikacji wspiera tylko jeden poziom. Niewielka część, bo tylko cztery narzędzia, wspiera działania z zakresu konsultacji społecznych. Współdecydowanie wspiera sześć aplikacji.

W związku z powyższym, odpowiadając na pierwsze z postawionych pytań badawczych, należy ocenić, że aplikacje działające w stolicach województw wspierają partycypację publiczną w stopniu średnim. Najwięcej z nich posiada funkcjonalności związane z informowaniem. Fakt ten może wynikać z chęci rozpowszechniania przez władze lokalne wiedzy o tym, co dzieje się w mieście, by maksymalna liczba mieszkańców korzystała z jego oferty, ale i miała wiedzę o występujących problemach i kryzysach. Władzom samorządowym może także zależeć, by mieszkańcy z aktualności i wysyłanych komunikatów dowiadywali się o ich działaniach. Wprowadzenie tego typu funkcjonalności może być także najmniej angażujące po stronie urzędu – jest to komunikacja jednostronna, niewymagająca wprowadzania dodatkowych, skomplikowanych procedur, a proces jej umieszczania w systemie ma potencjał, by być zautomatyzowany.

Pozytywnie należy ocenić relatywnie liczne występowanie funkcjonalności pozwalających samorządom na pozyskiwanie informacji od społeczności poprzez zgłaszanie przez mieszkańców zauważonych w mieście problemów czy też przesyłanie sugestii zmian. Rozwiązania te występują w ponad połowie

analizowanych narzędzi – w piętnastu przypadkach. Uruchomienie takiej funkcjonalności musi łączyć się z wysiłkiem organizacyjnym, związanym z wprowadzeniem systemu zarządzania zgłoszeniami po stronie urzędu. Każde zgłoszenie trafia do odpowiedniej komórki, a jego realizacja powinna być monitorowana. Niezrealizowane zgłoszenia mogą stać się obciążeniem wizerunkowym dla władz. Z drugiej strony ta funkcjonalność może być dużym ułatwieniem dla instytucji samorządowej, gdyż zyskuje ona wsparcie społecznych „pracowników terenowych”, którzy wynajdują np. usterki w infrastrukturze, wyręczając urzędników i pracowników wyspecjalizowanych zakładów komunalnych.

Może zastanawiać fakt nielicznej reprezentacji funkcji wspierających poziomy konsultacji i współdecydowania. Dzieje się tak, mimo że we wszystkich miastach wojewódzkich głosowanie w budżetach obywatelskich i dostęp do dokumentów poddanych konsultacjom społecznym jest możliwy online, za pomocą stron internetowych. Aby ułatwić uczestnictwo w obu procesach za pomocą aplikacji, wystarczyłoby umieścić w nich odpowiednie linki. Przyczyną braku tych funkcjonalności może być uznanie przez władze samorządowe, że internetowy dostęp do obu narzędzi partycypacji za pomocą stron internetowych jest wystarczający. Nie bez znaczenia może być także fakt, że aplikacje obecne w miastach to najmłodsze z narzędzi wspierających realizację różnych procesów w nich przebiegających. Część z tych narzędzi, metodą ewolucyjną, zyskuje nowe funkcje i jest bardzo prawdopodobne, że takie funkcjonalności pojawią się w nich w przyszłości. Samorządy mogą również przyjmować inną strategię informowania o konsultacjach i głosowaniu w budżecie obywatelskim. Informacje te mogą być wysyłane za pomocą funkcjonalności powiadomień i z tego powodu lokalni decydenci mogą nie czuć potrzeby instalowania funkcjonalności przeznaczonych do konsultacji i głosowania w budżecie obywatelskim. Istnieje także prawdopodobieństwo, że niektórym samorządom nie zależy na powszechnym uczestnictwie mieszkańców w konsultacjach społecznych i budżecie obywatelskim.

W nawiązaniu do drugiego z pytań przeprowadzona analiza struktury funkcjonalności aplikacji pokazuje, że różnią się one między sobą pod względem liczby możliwych do realizacji zadań oraz formy dostępu do oprogramowania. Różnica pod względem liczby realizowanych zadań przez aplikacje może tłumaczyć, dlaczego w niektórych miastach funkcjonuje więcej niż jedno narzędzie. Jest tak w Szczecinie, Gdańsku, Opolu czy Kielcach. Możliwe, że mamy tu do czynienia z różnymi strategiami samorządów. Jest prawdopodobne, że część miast uruchamia i rozbudowuje aplikacje wielozadaniowe i z ich pomocą wspomaga różne procesy,

także te niezwiązane z partycypacją publiczną. Część samorządów osiąga ten sam efekt, uruchamiając kilka elektronicznych narzędzi realizujących mniejszą liczbę zadań. Wśród badanych aplikacji możemy z jednej strony wskazać jednozadaniowe, np. Alert Szczecin, Wiadomości Szczecin, Klik Opole (aplikacje Łódź.pl i MKM Szczecin pomagają w realizacji jednego zadania powiązanego z partycypacją, ale są także nośnikami funkcji z nią niezwiązanych). Z drugiej strony w grupie badanych aplikacji istnieją takie, które wspierają realizację nawet więcej niż dziesięciu zadań, z których część jest związana z partycypacją publiczną, a część dodatkowo ułatwia funkcjonowanie w mieście. Przykładami mogą tu być Kraków.pl, 19115 czy Smart City Poznań. Rozpoznanie strategii samorządów w tym zakresie i opis całego zbioru wspieranych przez samorządy procesów za pomocą aplikacji wydaje się ciekawym tematem dodatkowych badań.

Przykładem innego rozwiązania jest aplikacja mMieszkaniec. Dzięki swojemu modelowi *software as a service* (Wyskwarowski, 2017, s. 382) funkcjonuje ona w innych formach w Olsztynie i Jeleniej Górze – w pierwszym mieście jest narzędziem jednozadaniowym, a w drugim realizuje cztery zadania. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest fakt, że należy ona do aplikacji, które samorządy mogą uruchomić na podstawie subskrypcji i wybrać funkcjonalności, którymi są zainteresowane. Możemy więc wyróżnić rozwiązania zamknięte, przeznaczone dla jednego miasta, najprawdopodobniej tworzone na jego zamówienie, jak w przypadku np. Smart City Poznań, a z drugiej strony aplikacje otwarte, jak np. mMieszkaniec czy eUrząd, z których na zasadzie subskrypcji może korzystać więcej miast. Kryterium jest tu więc sposób pozyskania aplikacji oraz dostęp do oprogramowania. Przyczyny korzystania z dostępnych otwartych lub odpowiednio przeznaczonych narzędzi wymagają oczywiście dodatkowej pogłębionej analizy, ale mogą być związane z kosztem wdrożenia oprogramowania, dążeniem do kontroli nad rozwiązaniem czy uruchamianiem w danym mieście skrojonych pod swoje potrzeby funkcjonalności.

Na zakończenie warto zastanowić się, z czego mogą wynikać wspomniane wcześniej dysproporcje w liczbie pobrań aplikacji przez użytkowników w relacji do liczby mieszkańców miast. Najbardziej oczywistą przyczyną może być data uruchomienia aplikacji – starsze rozwiązania są prawdopodobnie pobierane przez większą liczbę osób. Ważnym czynnikiem może być również sposób, w jaki aplikacja jest promowana przez władze lokalne. Mimo że aplikacja Alert Szczecin działa już od 2017 roku (według historii aktualizacji w App Store jest jedną ze starszych aplikacji), jej liczba pobrań należy do najniższych.

Pewną wskazówką może być to, że wszystkie aplikacje o największej liczbie pobrań to rozwiązania wielofunkcyjne. W miastach, gdzie funkcjonuje więcej niż jedna aplikacja, to narzędzie z większą liczbą funkcji jest instalowane częściej. Część z dostępnych funkcji nie została omówiona w niniejszym opracowaniu, gdyż nie wspierają one partycypacji publicznej, jednak mogą przyczyniać się do zwiększonej popularności aplikacji. Atrakcyjność aplikacji może mieć charakter lokalny. Przykładowo problemy ze smogiem w Krakowie mogły wpłynąć na wzrost liczby instalacji aplikacji umożliwiającą zgłaszanie nielegalnych palenisk.

Najprawdopodobniej o liczbie pobrań aplikacji nie decyduje jeden czynnik. Warto jednak zauważyć, że łączenie funkcji wspierających partycypację z innymi, pożądanymi przez mieszkańców rozwiązaniami może – nawet nieintencjonalnie – zwiększyć ich dostępność dla użytkowników. Rozstrzygnięcie, jakie czynniki wpływają na atrakcyjność aplikacji, wydaje się ciekawym kierunkiem przyszłych badań.

Zaprezentowana analiza dowodzi, że miejskie aplikacje mobilne są zróżnicowane pod względem struktury funkcji i mogą być narzędziami wspierającymi partycypację publiczną. Osobną, wartą uwagi kwestią, która wymaga pogłębionych badań, jest sposób wykorzystania ich funkcjonalności. To, że miasta dysponują aplikacjami mogącymi wspierać partycypację, nie oznacza jeszcze, że taki fakt ma miejsce. Dlatego dodatkowych badań wymaga sprawdzenie, na ile lokalne władze korzystają z możliwości, jakie dają im te narzędzia.

Na zakończenie muszę także podkreślić, że moje badanie ma charakter wycinkowy i fragmentaryczny, gdyż dotyczy tylko części narzędzi wciąż ewoluującego systemu komunikacyjnego samorządów. Bardzo ciekawa wydaje się szersza perspektywa badawcza, ujmująca funkcjonowanie aplikacji jako jednych z najnowszych środków komunikacyjnych w całym spektrum narzędzi komunikacyjnych posiadanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

BIBLIOGRAFIA

- Arnstein, S. R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Planning Association*, 35(4), 216–224. <https://doi.org/10.1080/01944366908977225>.
- Czopek, M., Żołnierczyk, E. (2017). Konsultacje społeczne jako forma dialogu ze społecznością lokalną. *Społeczności Lokalne. Studia Interdyscyplinarne*, 2017 (1), 85–94.
- Inglot-Brzęk, E. (2017). Znaczenie roli władz samorządowych w kształtowaniu partycypacji obywatelskiej. *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*, 50(2), 329–348. <https://doi.org/10.15584/nsawg.2017.2.21>.
- Kopecka-Piech, K. (2013). Aplikacje mobilne: innowacyjność, sytuacyjność i personalizacja komunikacji marketingowej i wizerunkowej. *Nowe Media Studia i Rozprawy*, 4, 11–30. <http://dx.doi.org/10.12775/NM.2013.001>.
- Kozioł, R. (2015). Partycypacja publiczna i społeczna we współczesnej Polsce: pojęcie, formy, podmioty i uwarunkowania. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Politologica*, XV(194), 53–77.
- Król, K. (2017). Witryny i aplikacje mobilne w promocji gospodarstw agroturystycznych. *Zeszyty Naukowe SGGW Polityki Europejskiej, Finanse i Marketing*, 18(67), 58–72. <https://doi.org/10.22630/PEFIM.2017.18.67.23>.
- Krztoń, W. (2015). XXI wiek wiekiem społeczeństwa informacyjnego. *Modern Management Review*, 20(22), 101–112. <https://doi.prz.edu.pl/pl/publ/zim/190>.
- Łobejko, K. A. (2019). Analiza różnic pomiędzy szkieletami aplikacji natywnych i wieloplatformowych. *Journal Computer Science Institute*, 11, 119–124.
- Matczak, P., Mączka, K., Milewicz, M. (2015). E-partycypacja: zastosowania sondażu internetowego jako narzędzia partycypacyjnego. *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, LXXVII(1), 239–256. <https://doi.org/10.14746/rpeis.2015.77.1.13>.
- Orzeł, B. (2017). Aplikacja mobilna jako zjawisko kulturowe. *Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*, 3646.

- Pieriegud, J. (2016). Cyfryzacja gospodarki i społeczeństwa – wymiar globalny, europejski i krajowy. W: J. Gajewski, W. Paprocki, J. Pieriegud (red.), *Cyfryzacja gospodarki i społeczeństwa. Szanse i wyzwania dla sektorów infrastrukturalnych* (s. 11–39). Gdańsk: Publikacja Europejskiego Kongresu Finansowego.
- Pistelok, P., Martela, B. (red.) (2019). *Partycypacja publiczna. Raport o stanie polskich miast*. Warszawa–Kraków: Instytut Rozwoju Miast i Regionów.
- Podgórska-Rykała, J. (2018). Budżet obywatelski jako przykład współdecydowania o rozwoju na szczeblu samorządowym wobec zmian prawnych z 2018 roku. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Handlowej. Zarządzanie*, 1, 107–122. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0012.0521>.
- Porębski, L. (2010). Obywatel – konsument – obserwator. Główne wymiary wykorzystania Internetu w polityce. *Nowe Media*, 1, 159–179.
- Rozkrut, D. (2024) (red.). *Rocznik Demograficzny 2024*, Warszawa: Główny Urząd Statystyczny
- Ruczkowski, P. (2023). Aksjologia e-administracji – w kierunku administracji inkluzywnej. W: S. Dudzik, I. Kawka, R. Śliwa (red.), *Obywatel w centrum działań e-administracji w Unii Europejskiej* (s. 15–28). Kraków: Wydawnictwo Księgarnia Akademicka. <https://doi.org/10.12797/9788381388894.01>.
- Skóra, A., Skóra, M. (2024). Usługa „Jakość powietrza” w aplikacji mObywatel – uwagi z perspektywy prawno-środowiskowej. *Studia Prawnoustrojowe*, 65, 487–504. <https://doi.org/10.31648/sp.10317>.
- Szostok, P. (2018). Co samorząd musi w komunikacji?
O komunikacyjnych aspektach realizacji postulatu upodmiotowienia społeczności lokalnych. W: M. Mazur, M. Kornacka-Grzonka (red.), *Komunikowanie lokalno-regionalne w dobie społeczeństwa medialnego*. t. 2, *Aspekty polityczne, społeczne i technologiczne* (s. 47–63). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Turska-Kawa, A. (2011). Wybory samorządów w świadomości społecznej – postawy, zaangażowanie, percepcja. W: M. Kolczyński, W. Wojtasik (red.), *Wybory samorządowe w Polsce 2010* (s. 27–43). Katowice: REMAR.

- Wojciechowski, E., Podgórnika-Krzykacz, A., Kalisiak-Mędelska, M., Chądzyński, J. (2014). *Władza lokalna a państwo, społeczeństwo, rynek. Współpraca i konkurencja*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. <https://dx.doi.org/10.18778/7969-168-5>.
- Woźniczko, J. (2019). *Konsultacje społeczne jako narzędzie partycypacji publicznej*. Warszawa: Kancelaria Senatu.
- Wyskwarski, M. (2017). Aplikacje w modelu Saas do wspomaganie zarządzania projektami w małych przedsiębiorstwach, *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej. Organizacja i Zarządzanie*, 102, nr kol. 1975.

AKTY PRAWNE

- Uchwała nr XXXVIII/860/13 Rady Miasta Katowice z dnia 26 czerwca 2013 r. (Dz.Urz. Woj. Śląskiego poz. 4873).
- Uchwała nr LXI/1691/2013 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 11 lipca 2013 r. (Dz.Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 8442).
- Uchwała nr CXI/2904/18 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 września 2018 r. (Dz.Urz. Woj. Małopolskiego poz. 6609).
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.).
- Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz.U. poz. 130).

STRONY INTERNETOWE

<https://ranking.gemius.com/pl/>

